

แผนแม่บท

11

การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

มุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตคนไทย
นำไปสู่การพัฒนาตนเองให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในทุกมิติและในทุกช่วงชีวิต
อย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม
พร้อมเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและประเทศ

ถึงแม้ว่าการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในช่วงที่ผ่านมาจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและใช้ศักยภาพของตนเองในการสร้างมูลค่าให้แก่สังคมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังควรให้ความสำคัญกับการพัฒนากลุ่มวัยอื่น ๆ ทั้งในส่วนของผู้วัยแรงงานที่ยังต้องการการเพิ่มพูนสมรรถนะให้มีศักยภาพเพียงพอต่อความต้องการในตลาดแรงงาน ผู้วัยเด็กที่ต้องส่งเสริมให้มีพัฒนาการที่สมวัยควบคู่กับการส่งเสริมความเข้มแข็งในครอบครัว รวมถึงผู้เรียน/ผู้รุ่นให้มีความรู้และทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้วัยแรงงาน ส่งผลให้ประชาชนทุกช่วงวัยมีความรู้ มีคุณภาพ มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และพร้อมรับมือกับทุกความเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ตารางสรุปสถานะการบรรลุเป้าหมายระดับประเด็น (Y2) และเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

Y2	ชื่อเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2570
110001	คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้ และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต	ดัชนีการพัฒนามนุษย์ ไม่น้อยกว่า 0.82 คะแนน ภายในปี 2570
Y1	ชื่อเป้าหมายแผนแม่บทย่อย	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2570
110101	ครอบครัวไทยมีความเข้มแข็ง และมีจิตสำนึก ความเป็นไทย ดำรงชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น	มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ไม่น้อยกว่า 92 คะแนน ภายในปี 2570
110201	เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น	ดัชนีพัฒนาการเด็กสมวัย ไม่น้อยกว่า 85 คะแนน ภายในปี 2570
110301	ผู้เรียน/ผู้รุ่น มีความรู้ และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัวสื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น	ความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ ด้านทักษะแรงงานในอนาคต ไม่น้อยกว่า 70 คะแนน ภายในปี 2570
110401	แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูงตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น	ผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ต่อปี
110402	มีคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเข้ามาทำวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น	สัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อกำลังแรงงาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ภายในปี 2570
110501	ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิตเรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น	ดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) ของกลุ่มผู้สูงอายุ ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี

สรุปแผนระดับที่ 3 ที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ประเด็นที่ (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตมีแผนระดับที่ 3 ที่สามารถช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานของแผนแม่บทฯ ที่สำคัญ อาทิ

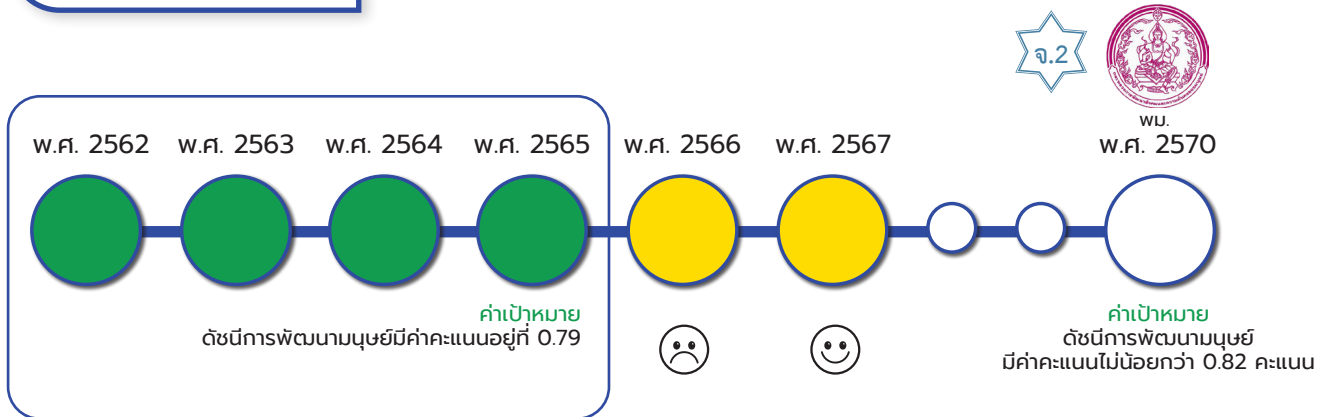
แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานเจ้าของแผน
- แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. 2567) ของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว	กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
- แผนปฏิบัติการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม	สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม
- แผนปฏิบัติการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ของกระทรวงแรงงาน	กระทรวงแรงงาน
แผนปฏิบัติการด้าน...	หน่วยงานเจ้าของแผน
- แผนปฏิบัติการด้านครอบครัว พ.ศ. 2566 – 2570	กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
- แผนปฏิบัติการด้านการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2570	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
- แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564 – 2570 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 – 2570	สำนักปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม
- แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2580)	กรมกิจการผู้สูงอายุ

ทั้งนี้ สามารถเข้าดูรายละเอียดเพิ่มเติมของแผนระดับที่ 3 ข้างต้น ได้จากในระบบ eMENSCR โดยวิธีการเข้าใช้งานแสดงไว้ในภาคผนวก

เป้าหมายระดับประเด็น
แผนแม่บทฯ (Y2)

110001

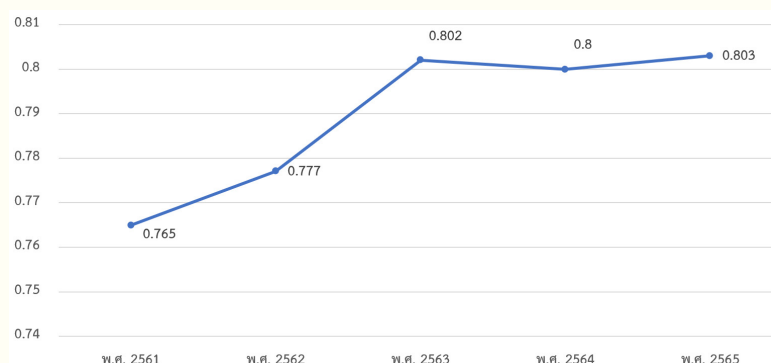
คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล
ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้
และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (คะแนน)				
110001	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของกรรณงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2563) 0.802 คะแนน	(ข้อมูล พ.ศ. 2564) 0.800 คะแนน	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 0.803 คะแนน	ไม่น้อยกว่า 0.81 คะแนน	ไม่น้อยกว่า 0.82 คะแนน
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		แย่ลง ☹️ ร้อยละ 0.24	ดีขึ้น ☺️ ร้อยละ 0.38		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 99.14 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 97.93 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในอันดับใกล้เคียง ในการบรรลุเป้าหมาย

ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (คะแนน)

ที่มา : Human Development Report, UNDP ประมวลผลโดย สศช.

คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และ
คุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้ และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
พิจารณาจากดัชนีการพัฒนามนุษย์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) อายุคาดเฉลี่ย (2) จำนวน
ปีที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา (3) ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานและ (4) รายได้ประชาชาติ

เฉลี่ยต่อหัว จัดทำโดย โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) (ข้อมูล พ.ศ. 2565) พบว่า **ดัชนีการพัฒนามนุษย์มีค่าอยู่ที่ 0.803 คะแนน** และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) ที่มีค่าดัชนีการพัฒนามนุษย์อยู่ที่ 0.800 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 0.38 อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (ไม่น้อยกว่า 0.81 คะแนน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 99.14 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ไม่น้อยกว่า 82 คะแนน) พบว่า **มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 97.93 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)**

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตยังเผชิญกับประเด็นท้าทายที่สำคัญ ได้แก่ (1) **ด้านความเข้มแข็งของครอบครัว** ยังประสบปัญหาหนี้สินในครัวเรือนสูงขึ้น รูปแบบครอบครัวมีความหลากหลายที่ส่งผลความสัมพันธ์ในครอบครัว รวมทั้งปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (2) **ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย** ขาดการส่งเสริมทักษะและความพร้อมของพ่อแม่ และเด็กในพื้นที่ห่างไกลขาดโอกาสเข้าถึงการคัดกรองพัฒนาการ นอกจากนี้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยยังมีปัญหาด้านคุณภาพ (3) **ด้านการพัฒนาวัยเรียนและวัยรุ่น** ยังพบปัญหาคุณภาพการศึกษา โดยหลักสูตรยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต และยังมีปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา (4) **ด้านการพัฒนาวัยแรงงาน** มีปัญหาระบบการศึกษาและการพัฒนาทักษะแรงงานขาดการบูรณาการและไม่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน ขณะที่การดึงดูดแรงงานทักษะสูงยังประสบปัญหาทางด้านกฎระเบียบและนโยบายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามาทำงาน (5) **ด้านการพัฒนาผู้สูงอายุ** ยังคงประสบปัญหาในด้านสุขภาพจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) และความบกพร่องด้านการเคลื่อนไหว มีปัญหาในการเข้าถึงระบบบริการสุขภาพ อีกทั้งผู้สูงอายุยังต้องพึ่งพิงรายได้จากบุตรหลานและสวัสดิการจากรัฐ ไม่มีหลักประกันทางรายได้ที่เพียงพอ ขณะเดียวกันผู้สูงอายุบางส่วนอาศัยอยู่ลำพังหรือขาดการดูแลอย่างเหมาะสม ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานโดยหน่วยงานภาครัฐควรเร่งดำเนินการ ดังนี้ **ด้านการสร้างครอบครัวเข้มแข็ง** โดยการเสริมสร้างความรู้ด้านการเงินทั้งการออมและการลงทุน การแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือน การสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ การสนับสนุนนโยบายที่เป็นมิตรกับครอบครัว **กลุ่มเด็กปฐมวัย** ควรมีการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพ โภชนาการ และการพัฒนาทักษะการเลี้ยงดูบุตร ให้แก่พ่อแม่และผู้ปกครอง การจัดให้มีการคัดกรองและติดตามพัฒนาการเชิงรุกโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล และการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยร่วมกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งการสนับสนุนให้ชุมชนมีการเก็บข้อมูลพัฒนาการเด็กและบูรณาการฐานข้อมูลร่วมกันในพื้นที่ **กลุ่มวัยเรียน/วัยรุ่น** ควรปรับหลักสูตรการเรียนรู้ให้เน้นทักษะในศตวรรษที่ 21 พร้อมพัฒนาคุณภาพครู การประสานความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน สถานศึกษาในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ อาทิ STEM ภาษาอังกฤษ ควบคู่กับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะ กลุ่มแรงงาน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาฐานข้อมูลด้านแรงงานในภาคการผลิตและบริการ การมีระบบเทียบโอนประสบการณ์การทำงานและวุฒิการศึกษาที่สะท้อนค่าจ้างแรงงาน การปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดคุณวุฒิและการออกใบประกอบวิชาชีพในกลุ่มแรงงานต่างชาติดังกล่าว และ **กลุ่มผู้สูงอายุ** การสร้างความมั่นคงทางการเงินหลังเกษียณ การพัฒนาทักษะการทำงานให้กับผู้สูงอายุที่มีศักยภาพเพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่เหมาะสม การพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันความเสี่ยงในยุคดิจิทัล และการมีระบบการดูแลระยะยาวภายใต้แนวคิดการสูงวัยในถิ่นที่อยู่

แผนแม่บทย่อย

การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา
และเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์

เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย (Y1)

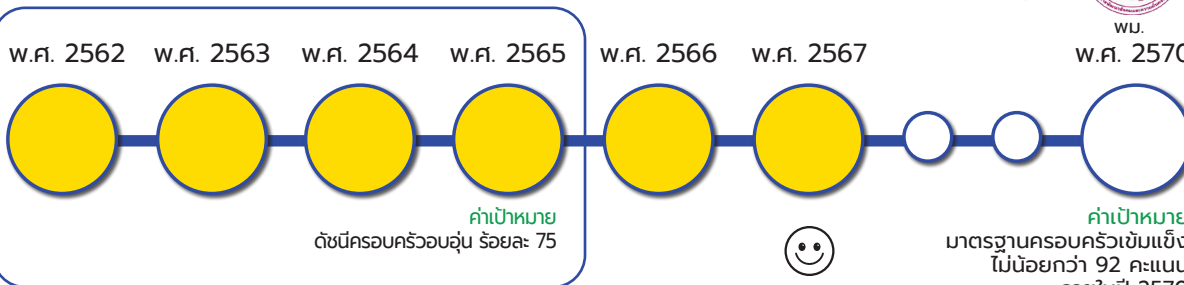
110101

ครอบครัวไทยมีความเข้มแข็ง และมีจิตสำนึก
ความเป็นไทย ดำรงชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น

พ.ศ.

พ.ศ. 2570

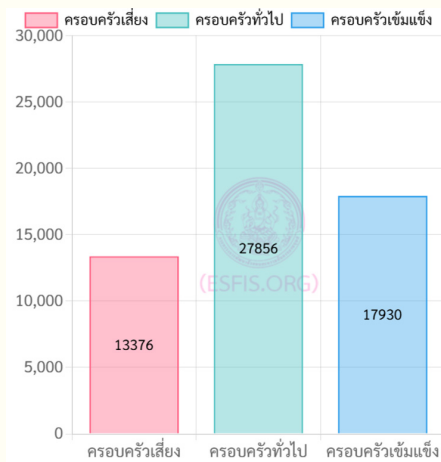

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง (คะแนน)				
110101	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) ค่าคะแนน 85.47 คะแนน	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) ค่าเฉลี่ยความเข้มแข็ง ของครอบครัว ภาพรวม 71.47 คะแนน	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) ค่าเฉลี่ยความเข้มแข็ง ของครอบครัว ภาพรวม 73.12 คะแนน	ไม่น้อยกว่า 88.08 คะแนน	ไม่น้อยกว่า 92 คะแนน
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ไม่สามารถเทียบได้ เนื่องจาก พ.ศ. 2566 ได้เพิ่มองค์ประกอบ ในตัวชี้วัดจาก 5 ด้าน เป็น 7 ด้าน	ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 2.3		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 83.02	คิดเป็นร้อยละ 79.48 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งเป็นระดับที่พึงพอใจ ในการบรรลุเป้าหมาย

ครอบครัวไทยมีความเข้มแข็ง และมีจิตสำนึกความเป็นไทย ดำรงชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น โดยพิจารณาจากมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง จัดทำโดยกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านสัมพันธภาพ (2) ด้านการบำบัดพาหนะหน้าที่ของครอบครัว (3) ด้านการพึ่งตนเอง ความพอเพียงทางด้านเศรษฐกิจ (4) ด้านสุขภาพครอบครัว (5) ด้านเทคโนโลยีสื่อสารและการเรียนรู้ (6) ด้านทุนทางสังคม และ (7) ด้านการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงและการปรับตัวได้ในภาวะยากลำบาก/วิกฤต โดยใน พ.ศ. 2567 (ข้อมูล พ.ศ. 2567) พบว่า มีค่าเฉลี่ยความเข้มแข็ง

ครอบครัวตามเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งภาพรวม
ค่าเฉลี่ย 73.12

ที่มา: Publish dashboard มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง

ของครอบครัวภาพรวมอยู่ที่ 73.12 คะแนน และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่มีค่าเฉลี่ยความเข้มแข็งของครอบครัวภาพรวมอยู่ที่ 71.47 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 2.3 อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (ไม่น้อยกว่า 88.08 คะแนน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 83.02 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ไม่น้อยกว่า 92 คะแนน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 79.47 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)

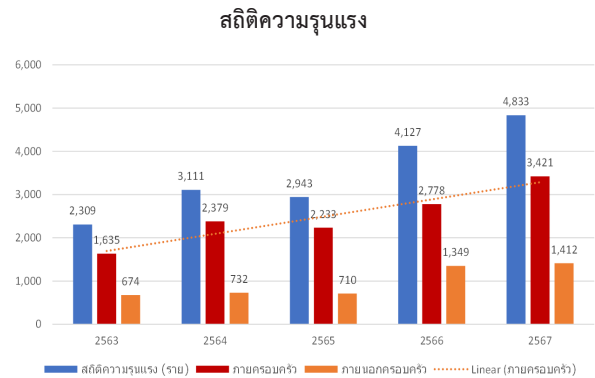
การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาความเข้มแข็งของครอบครัว อาทิ การส่งเสริมให้ครอบครัวไทยมีความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตครอบครัว การยกระดับรายได้ครอบครัว การส่งเสริมความรู้ในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวและความเสมอภาคระหว่างเพศ การพัฒนาระบบแจ้งเหตุทางสังคมผ่านแอปพลิเคชัน ESS Help Me (Emergency Social Services) ให้สามารถใช้งานผ่านแอปพลิเคชันไลน์ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ที่ถูกข่มขู่หรือทำร้ายร่างกาย รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของกลไกและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านครอบครัวในทุกกระดับ โดยมีโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิ (1) โครงการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัวของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ที่ให้ความสำคัญกับการลดความรุนแรงในครอบครัว รวมถึงผลักดันให้เกิดการใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (2) โครงการส่งเสริมการออมและพัฒนาทักษะการบริหารจัดการทางการเงินของครอบครัวและชุมชน ของกรมการพัฒนาชุมชน ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความรู้เรื่องการบริหารจัดการทางการเงินเพื่อให้ครอบครัวสามารถพึ่งพาตนเองได้ด้วยการออม นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุ

เป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี พ.ศ. 2566 พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการบูรณาการข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับการพัฒนาครอบครัว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลและการออกแบบนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของครอบครัว กลุ่มเป้าหมาย การจัดสวัสดิการที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของแต่ละครอบครัว การส่งเสริมการออม และพัฒนาทักษะการบริหารจัดการทางการเงินของครอบครัวและชุมชน รวมถึงการยกระดับกลไก ด้านครอบครัวในพื้นที่ อาทิ ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน และทีมวิทยากรด้านครอบครัวระดับจังหวัด เพื่อให้สามารถเป็นหลักในการขับเคลื่อนงานพัฒนาครอบครัวในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการส่งเสริมครอบครัวไทย มีความเข้มแข็ง และมีจิตสำนึกความเป็นไทย ดำรง ชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น อาทิ การเพิ่มขึ้น ของปัญหานี้สินในครัวเรือน โดยเฉพาะหนี้สิน ที่เกิดจากการใช้สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลในการใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น ซึ่งจากรายงานภาวะสังคมไทยไตรมาส 2 พ.ศ. 2567 ของ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ (สศช.) พบว่า หนี้สินครัวเรือนมีมูลค่า 16.32 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนหนี้ ต่อ GDP ที่ร้อยละ 89.6 และหากพิจารณา จากข้อมูลผลสำรวจความเข้มแข็งของครอบครัว ประจำปี 2567 พบว่า การพึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังมีค่าเฉลี่ย ต่ำที่สุด อยู่ที่ร้อยละ 67.63 แสดงให้เห็นถึงความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัวไทย นอกจากนี้ การสร้างสัมพันธภาพครอบครัวให้เข้มแข็งยังคงมีความท้าทาย โดยเฉพาะในเรื่องการเลี้ยงดู เนื่องจาก รูปแบบของครอบครัวในปัจจุบันมีความหลากหลายมากขึ้น อาทิ ครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว ครอบครัว ข้ามรุ่น ครอบครัวคู่รักเพศเดียวกัน ส่งผลต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนในครอบครัวจนอาจ นำไปสู่การเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว อีกทั้งหากพิจารณาจากองค์ประกอบมาตรฐานครอบครัว เข้มแข็งทั้ง 7 ด้าน จะเห็นได้ว่าครอบครัวเสี่ยงมีความเสี่ยงด้านสัมพันธภาพมากที่สุด แม้ว่าคะแนน องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีก่อน สอดคล้องกับสถานการณ์ความรุนแรงระหว่าง พ.ศ. 2563 - 2567 ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยใน พ.ศ. 2567 มีความรุนแรงทั้งสิ้น 4,833 ราย ซึ่งในจำนวนนี้ เป็นความรุนแรงภายในครอบครัวถึง 3,421 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 71 ของความรุนแรงทั้งหมด และส่วนใหญ่ของผู้ที่ได้รับผลกระทบคือเพศหญิง

ที่มา: สถิติสายด่วน 1300

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

110101

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

เพื่อให้การดำเนินงานนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ในเรื่องทักษะทางการเงิน การออม และการลงทุน เพื่อให้คนในครอบครัวทุกช่วงวัยมีทักษะทางการเงิน มีวินัยในการใช้จ่าย และตระหนักถึงความสำคัญของการออมและการลงทุนอย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้ครอบครัวไทยมีความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ การเร่งแก้ปัญหานี้ครัวเรือน โดยจัดหาแหล่งสินเชื่อที่มีอัตราดอกเบี้ยเหมาะสม เพื่อเสริมสภาพคล่องและลดการพึ่งพาหนี้ในระบบ นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวที่มีหลากหลายรูปแบบ ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกันที่จะส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวมีทักษะในการจัดการความเครียด การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ การร่วมกันแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ตลอดจนการส่งเสริมนโยบายที่เป็นมิตรกับครอบครัว ทั้งในเรื่องการส่งเสริมระบบการทำงานที่ยืดหยุ่นสำหรับพ่อแม่ การมีระบบสนับสนุนในการเลี้ยงดูบุตร การผลักดันกฎหมายให้เอื้อต่อการสร้างครอบครัวสำหรับคนทุกกลุ่ม

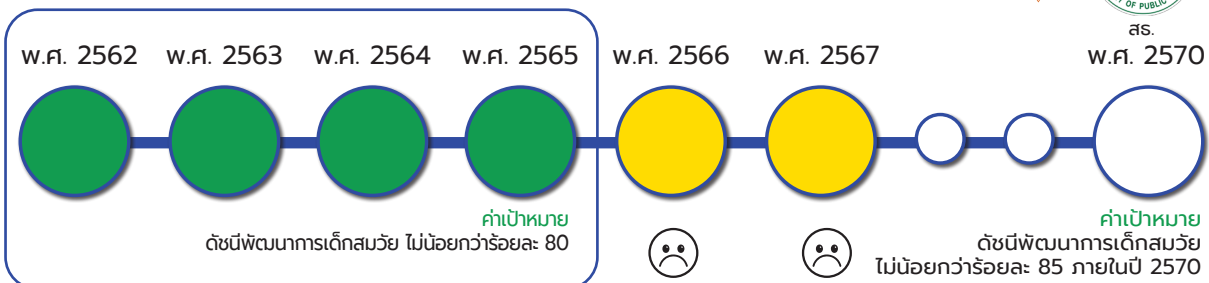
110201

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย

เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย (Y1)

110201

เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย
สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น

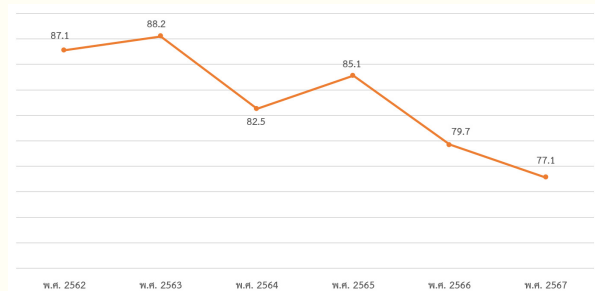

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	ดัชนีพัฒนาการเด็กสมวัย (ร้อยละ)				
110201	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) ร้อยละ 85.13	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) ร้อยละ 79.73	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) ร้อยละ 77.1	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 81.05	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 85
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		แยลง 😞 ร้อยละ 6.34	แยลง 😞 ร้อยละ 3.30		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 95.13 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 90.71 ของค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับใกล้เคียง ในการบรรลุเป้าหมาย

เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น พิจารณาจากดัชนีพัฒนาการเด็กสมวัย ซึ่งเป็นการคัดกรองพัฒนาการเด็กอายุ 9 18 30 42 และ 60 เดือน ใน 5 ด้าน ได้แก่ การเคลื่อนไหว การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก การเข้าใจภาษา การใช้ภาษา การช่วยเหลือตนเองและสังคม จัดทำโดยกรมอนามัย โดยข้อมูลปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ข้อมูล พ.ศ. 2567) พบว่า ประเทศไทยมีค่าดัชนีพัฒนาการสมวัยอยู่ที่ร้อยละ 77.1 และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่ร้อยละ 79.73 สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาที่แยลง โดยคิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ร้อยละ 3.30 ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 81.05) พบว่า สถานการณ์เป็นร้อยละ 95.13 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 90.71 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)

ดัชนีพัฒนาการเด็กสมวัย
(ร้อยละของเด็กที่มีพัฒนาการสมวัย)

ที่มา: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

110201

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ครอบคลุมการดำเนินงานตั้งแต่การจัดบริการด้านสุขภาพให้แก่ครอบครัวตั้งแต่ก่อนตั้งครรภ์ไปจนถึงหลังคลอด การพัฒนาทักษะในการดูแลเด็กของพ่อแม่ การพัฒนาคุณภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงการให้เงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด เพื่อหนุนเสริมให้ครอบครัวที่มีรายได้น้อยสามารถดูแลเลี้ยงดูเด็กได้อย่างมีคุณภาพ โดยมีโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิ (1) โครงการส่งเสริมการตั้งครรภ์และการเกิดอย่างมีคุณภาพ ของกรมอนามัย ที่มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมการจัดบริการสุขภาพแม่และเด็ก ยกระดับคุณภาพบริการ และส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์และทารกเข้าถึงบริการสุขภาพที่ได้มาตรฐาน (2) โครงการส่งเสริมทักษะการเลี้ยงดูบุตรอย่างมีคุณภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้และทักษะสำหรับครอบครัวลักษณะต่าง ๆ อาทิ พ่อแม่มือใหม่ แม่เลี้ยงเดี่ยว แม่วัยรุ่น รวมทั้งครอบครัวที่มีผู้สูงอายุ ผ่านแพลตฟอร์มทั้งห้องเรียนพ่อแม่ โรงเรียนครอบครัว และศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (3) โครงการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ (4D) ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของกรมอนามัย ที่ให้ความสำคัญกับการยกระดับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ยังต้องมีการปรับปรุงตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ และพัฒนาศักยภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีศักยภาพในการรองรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 2 ปี นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี พ.ศ. 2566 พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานต่าง ๆ ได้มีการดำเนินงานยกระดับศักยภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความพร้อมในการรองรับเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี การเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนตั้งครรภ์เพื่อให้เด็กเกิดมาอย่างมีคุณภาพ และส่งเสริมทักษะการเลี้ยงดูบุตรอย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งการมีระบบฐานข้อมูลสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพและมีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น อาทิ การขาดมาตรการเชิงรุกในการสร้างทักษะและความพร้อมของพ่อแม่ตั้งแต่ก่อนการตั้งครรภ์ เพื่อดูแลและพัฒนาให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย โดยเฉพาะพ่อแม่ที่เป็นกลุ่มเปราะบางและพ่อแม่วัยรุ่นที่เด็กมีความเสี่ยงต่อการมีพัฒนาการไม่สมวัยค่อนข้างสูง การพัฒนาการเข้าถึงสวัสดิการและการบริการของประชาชนยังขาดประสิทธิภาพ โดยยังพบปัญหาเด็กตกหล่นจากการคัดกรองและติดตามพัฒนาการสูง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลและยากจน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยขาดแคลนครูที่มีวุฒิการศึกษาด้านปฐมวัยโดยตรง อีกทั้ง ขาดการประเมินตนเอง โดยสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจำนวนมากครั้งไม่มีการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ส่งผลให้ขาดข้อมูลเพียงพอในการพัฒนาการจัดบริการได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการขาดการเชื่อมโยงข้อมูลเด็กตั้งแต่แรกเกิด โดยฐานข้อมูลกลางในปัจจุบันเป็นการรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยจัดบริการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่ครอบคลุมเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี และไม่ครอบคลุมข้อมูลการจัดบริการด้านอื่น ๆ เช่น ด้านสุขภาพ ด้านการคุ้มครองทางสังคม

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

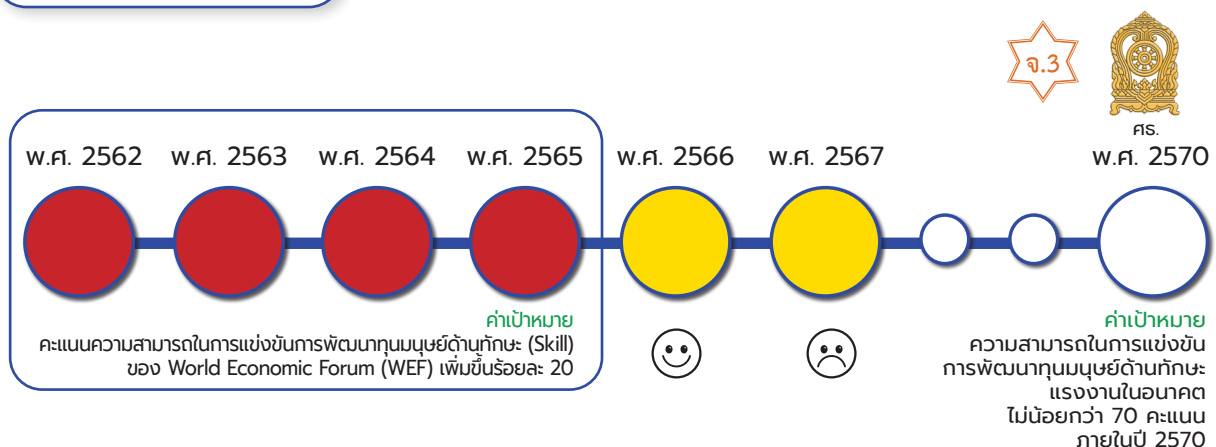
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพและโภชนาการพ่อแม่ ตั้งแต่ก่อนตั้งครรภ์ และการพัฒนาทักษะของพ่อแม่ผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการเด็ก ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการใช้และการเข้าใจภาษา ซึ่งเป็นพัฒนาการที่เด็กไทยมีความล่าช้ามากที่สุด โดยมีมาตรการเชิงรุกเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนเปราะบาง อาทิ พ่อแม่วัยรุ่น ครีวเรือนแห่งกลาง ครีวเรือนที่มี รายได้น้อย การแก้ไขปัญหาเด็กที่เข้าไม่ถึงการคัดกรองและติดตามพัฒนาการ ผ่านการให้บริการคัดกรอง พัฒนาการเด็กในเชิงรุก โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลและด้อยโอกาส เช่น การจัดตั้งทีมเคลื่อนที่ ที่ประกอบด้วย บุคลากรทางการแพทย์ที่เชี่ยวชาญด้านการคัดกรองพัฒนาการ อาทิ แพทย์ พยาบาล และผู้เชี่ยวชาญ ด้านพัฒนาการเด็ก การบูรณาการฐานข้อมูลและระบบติดตามเด็กตั้งแต่แรกเกิดอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ชุมชน เป็นผู้เก็บข้อมูลระดับครัวเรือน ตลอดจนการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ผ่านการพัฒนาทักษะครู ในการดูแลและจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กแต่ละช่วงวัยอย่างเหมาะสม ทั้งอายุต่ำกว่า 2 ปี และ 2 ปีขึ้นไป โดยอาศัยมหาวิทยาลัยในพื้นที่/พื้นที่ใกล้เคียงในการจัดอบรม In-service training และเป็นพี่เลี้ยง ให้ครูและผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งมีการประเมินตนเอง เพื่อให้สามารถสะท้อนคุณภาพของการดำเนินการได้ตามจริง และนำไปสู่การบริหารจัดการด้านงบประมาณ และบุคลากรอย่างเหมาะสม

แผนแม่บทย่อย | การพัฒนาช่วงวัยเรียนและวัยรุ่น

เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย (Y1)

110301

วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้ และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน
รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญ
ทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัวสื่อสาร
และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตขึ้น

110301

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	ความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะแรงงานในอนาคต (คะแนน)				
110301	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 62 คะแนน (proxy)**	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) 66 คะแนน (proxy)**	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) 65 คะแนน (proxy)**	ไม่น้อยกว่า 63.03 คะแนน	ไม่น้อยกว่า 70 คะแนน
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 6.45	แย่ลง 😞 ร้อยละ 1.52		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				สูงกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 103.13 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 92.86 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับใกล้เคียง ในการบรรลุเป้าหมาย

หมายเหตุ : ** เป้าหมาย 110301 สถานการณ์ พ.ศ. 2562 – 2563 ใช้ตัวชี้วัดคะแนนความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะ (Skill) ของ World Economic Forum (WEF) ตามที่ปรากฏในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และสถานการณ์ พ.ศ. 2564 – 2566 มีการใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียง คือ ข้อมูลคะแนนการวัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน วัดค่าโดยสถาบันการวัดการนานาชาติ (IMD)

วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้ และทักษะ ในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหาปรับตัวสื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น โดยปัจจุบันยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะแรงงานในอนาคตของ World Economic Forum (WEF) ดังนั้น จึงพิจารณาจากตัวชี้วัดเทียบเคียงข้อมูลคะแนนการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ของสถาบันการจัดการนานาชาติ (IMD) พ.ศ. 2567 (ข้อมูล พ.ศ. 2567) พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนของตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทุนมนุษย์ในภาพรวมที่ 65 คะแนน (เมื่อปรับฐานคะแนนเต็มเป็น 100 คะแนน) และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่มีค่าคะแนนอยู่ที่ 66 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่ลง คิดเป็นร้อยละ 1.52 อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (ไม่น้อยกว่า 63.03 คะแนน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 103.13 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมาย ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ไม่น้อยกว่า 70 คะแนน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 92.86 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)

ตัวชี้วัด	การจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของ IMD		
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	การเปลี่ยนแปลง
ภาพรวมตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทุนมนุษย์	66 คะแนน	65 คะแนน	↓ แล้ง 1 อันดับ
(1) ด้านสถานการณ์ผลิตภาพแรงงาน	อันดับ 30 6.41 คะแนน	อันดับ 35 5.99 คะแนน	↓ แล้ง 5 อันดับ ลดลง 0.42 คะแนน
(2) การฝึกปฏิบัติงาน	อันดับ 21 5.77 คะแนน	อันดับ 21 5.82 คะแนน	➡ อันดับคงที่ เพิ่มขึ้น 0.05 คะแนน
(3) ความเพียงพอของแรงงานทักษะ	อันดับ 24 6.00 คะแนน	อันดับ 29 5.81 คะแนน	↓ แล้ง 5 อันดับ ลดลง 0.19 คะแนน
(4) ทักษะด้านการเงิน	อันดับ 33 6.23 คะแนน	อันดับ 37 5.91 คะแนน	↓ แล้ง 4 อันดับ ลดลง 0.32 คะแนน
(5) วัฒนธรรมของประเทศเปิดกว้างต่อแนวคิดของชาวต่างชาติ	อันดับ 8 7.92 คะแนน	อันดับ 9 8.01 คะแนน	↓ แล้ง 1 อันดับ ลดลง 0.09 คะแนน
(6) การปรับตัวเมืองต่อความท้าทายใหม่	อันดับ 20 7.17 คะแนน	อันดับ 27 6.93 คะแนน	↓ แล้ง 7 อันดับ ลดลง 0.24 คะแนน
(7) ค่านิยมของสังคมสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	อันดับ 28 6.58 คะแนน	อันดับ 27 6.66 คะแนน	↑ ดีขึ้น 1 อันดับ เพิ่มขึ้น 0.08 คะแนน
(8) ทักษะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยี	อันดับ 36 6.74 คะแนน	อันดับ 39 6.60 คะแนน	↓ แล้ง 3 อันดับ ลดลง 0.14 คะแนน

ที่มา: รายงานการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยสถาบันการจัดการนานาชาติ (IMD), 2567

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษา อาทิ การพัฒนาหลักสูตร การเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาให้กับผู้เรียน โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในรูปแบบ Active Learning, STEM Education, Coding การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการฟื้นฟูภาวะถดถอยการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้เรียนรู้ตามความสนใจผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มที่หลากหลาย และส่งเสริมการให้ความรู้และทักษะด้านการเงิน และการออม การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย อาทิ เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาเด็กด้อยโอกาส เด็กออกกลางคัน เด็กตกหล่น เด็กกลุ่มเปราะบาง และกลุ่ม NEETs การพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตในหน่วยที่จัดการศึกษา การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน อาทิ การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น แบบโมดูล เชื่อมโยงการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และระบบทวิภาคี พัฒนสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับ ความถนัด ความสนใจ โดยการ Upskill Reskill และ New skill การขับเคลื่อนความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา โดยความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถานประกอบการในการผลิตกำลังคนที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ รวมถึง การพัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ โดยมีโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิ (1) โครงการยกระดับและส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาเข้ารับการศึกษาระบบทวิภาคีมากขึ้น และมีทักษะในการทำงานจากการฝึกประสบการณ์จริงในสถานประกอบการ เพื่อพัฒนาให้เป็นแรงงานที่มีคุณภาพในอนาคต (2) โครงการพัฒนาการเรียนรู้เด็กและเยาวชนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อลดสถานะถดถอยจากการเรียนรู้ ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างต้นแบบการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา และพัฒนาครูแกนนำที่สามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา พัฒนาหลักสูตร และการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาแบบบูรณาการสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี พ.ศ. 2566 พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญกับ อาทิ การส่งเสริมการเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียน สนับสนุนการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามมาตรฐานสากล (PISA) ส่งเสริมระบบธนาคารหน่วยกิต การช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา พัฒนาระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นตอบโจทย์ศักยภาพผู้เรียน การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยและปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะดิจิทัลและภาษาอังกฤษ การพัฒนาทักษะและสมรรถนะวิชาชีพให้แก่ผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา การจัดทำระบบ E-Workforce Ecosystem สำหรับกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรทวิศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ

110301

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้ และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัวสื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น อาทิ **การเตรียมพร้อมผู้เรียน ให้มีทักษะที่จำเป็นของการทำงานในศตวรรษที่ 21** เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและทักษะใหม่ๆ ที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วในโลกของการทำงาน แต่การศึกษายังด้อยคุณภาพ กำลังแรงงานที่ออกจากระบบการศึกษาขาดทักษะที่สามารถนำไปใช้ทำงานได้จริง ซึ่งผลการสอบวัดผลสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) เด็กไทยมีคะแนนต่ำสุดในรอบ 20 ปี โดยค่าเฉลี่ยคะแนนนักเรียนไทยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือ การอ่าน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และอันดับความสามารถทางการแข่งขันด้านดิจิทัล ที่จัดอันดับโดย IMD มีดัชนีคุณภาพกำลังคนค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะด้าน STEM นอกจากนี้ การศึกษายังมีปัญหาในเชิงคุณภาพ อาทิ **หลักสูตรมีหลากหลาย แต่ไม่สามารถนำไปสู่การมีทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในการทำงาน** รูปแบบการเรียนยังไม่ตอบโจทย์การวัดผลแบบ PISA ที่ต้องใช้การคิด วิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งยังมีจำนวนเด็กที่หลุดจากระบบการศึกษา คุณภาพครูไม่พร้อมและได้รับการส่งเสริมทักษะการสอนที่ไม่ตรงจุด และสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งปัจจัยข้างต้นล้วนส่งผลให้คุณภาพของภาคการศึกษาไทยอาจยังไม่สามารถพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษควรเร่งดำเนินการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การเรียนรู้ โดยพัฒนาการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต และการทำงานในยุคปัจจุบันและอนาคต อาทิ การคิดเป็นระบบ การคิดสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหา การปรับตัว และการสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์ เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น พร้อมกับการบ่มเพาะผู้เรียนให้มีทักษะแรงงานในอนาคต เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยประสานความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน สถานศึกษาในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ อาทิ STEM ภาษาอังกฤษ ควบคู่กับการพัฒนา **คุณภาพครู** ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ อาทิ การมีเทคโนโลยี นวัตกรรมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ อันนำไปสู่การพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีทักษะแห่งอนาคต และมีความสามารถในการแข่งขันได้มากขึ้น

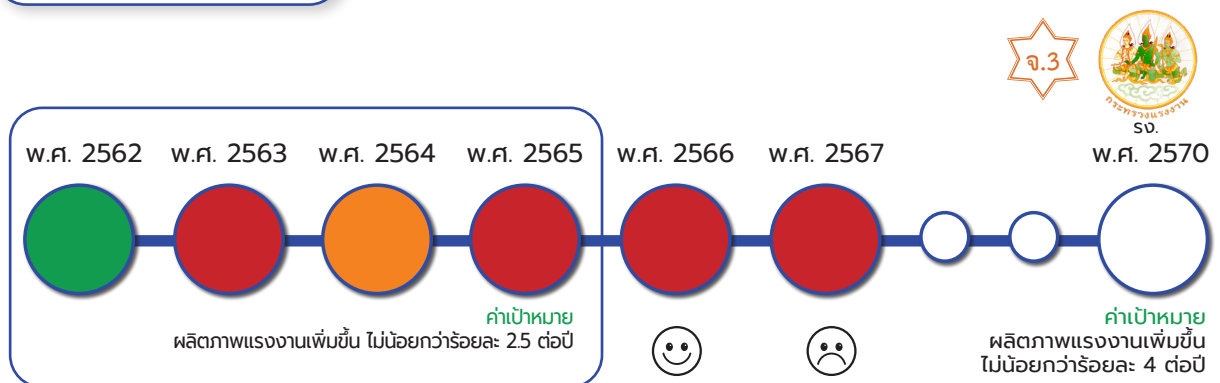
แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน

เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย (Y1)

110401

แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง
ตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ
สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้าง
อาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น

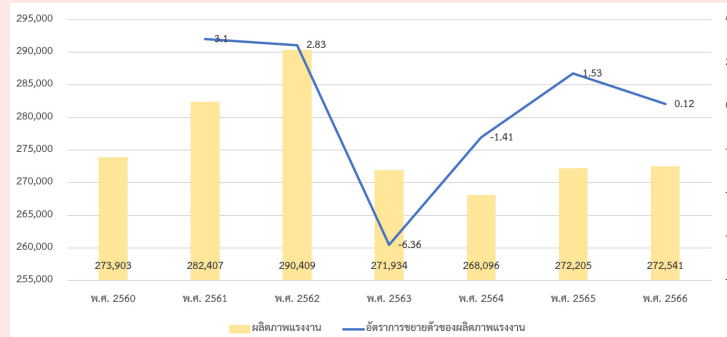
หมายเหตุ : * ตัวชี้วัดดังกล่าวมีการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง ส่งผลให้สถานการณ์ที่แสดงไว้ในปีนั้น ๆ อาจมีค่าที่เปลี่ยนแปลงจากที่ปรากฏในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี พ.ศ. 2562 - 2566

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	ผลิตภาพแรงงาน (ร้อยละต่อปี)				
110401	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2564) 268,096 บาท/คน/ปี ลดลงร้อยละ 1.41 (Revised)*	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 272,205 บาท/คน/ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.53 (Revised)*	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) 272,541 บาท/คน/ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.12	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 4	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 4 ต่อปี (ในห้วง 5 ปี ขยายตัวรวมทั้งสิ้น ร้อยละ 20)
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 208.6	แย่ลง 😞 ร้อยละ 92.15		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)			(พ.ศ. 2566 - 2567) ขยายตัวรวม ร้อยละ 1.65	ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 3 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 8.25 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับวิกฤต ในการบรรลุเป้าหมาย

110401

ผลิตภาพแรงงานและอัตราการขยายตัว

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตมีทักษะอาชีพสูงตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น พิจารณาจากอัตราการเพิ่มของผลิตภาพแรงงาน ประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) (ข้อมูล พ.ศ. 2566) พบว่า ผลิตภาพแรงงานมีค่าอยู่ที่ 272,541 บาท/คน/ปี ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีค่า 272,205 บาท/คน/ปี คิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.12 โดยเมื่อเทียบอัตราการขยายตัวกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) ที่มีการเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.53 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่ง คัดเป็นร้อยละ 92.15 ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 4) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 3 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ขยายตัวจากข้อมูล พ.ศ. 2564 รวมทั้งสิ้นร้อยละ 20) พบว่า ผลิตภาพแรงงานในช่วง พ.ศ. 2566 – 2567 ขยายตัวจากข้อมูล พ.ศ. 2564 รวมทั้งสิ้นร้อยละ 1.65 ซึ่งมีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 8.25 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง)

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญในการส่งเสริมการมีงานทำที่สอดคล้องกับทักษะของแรงงาน การพัฒนาทักษะแรงงานให้ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับตลาดงานที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิ (1) โครงการสร้างงานเสริมอาชีพ Job Expo Thailand 2024 ของกรมการจัดหางาน ที่มุ่งเน้นการลดปัญหาการว่างงาน และส่งเสริมให้แรงงานมีทางเลือกในการทำงานที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตลาดแรงงาน อีกทั้ง ยังเป็นการลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานของนายจ้าง/สถานประกอบการ (2) การสนับสนุนกำลังแรงงานให้มีทักษะอาชีพด้วยการรับรองมาตรฐานอาชีพ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ที่มุ่งพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพให้มีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ครอบคลุมทั้งแรงงานในระบบและนอกระบบ นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี พ.ศ. 2566 พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินการในด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่อง อาทิ การมีหลักสูตรอบรมความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ หลักสูตรสำหรับการจัดทำตลาดออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทาง

การดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ อย่างไรก็ตาม ยังคงขาดการดำเนินการเกี่ยวกับฐานข้อมูลภาวะตลาดงาน อุปสงค์และอุปทานแรงงานของภาคการผลิตและบริการของประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาทักษะ และการยกระดับผลิตภาพแรงงานในภาพรวม

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

การทำให้แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น ยังต้องเผชิญกับความท้าทายจากบริบทการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ได้แก่ **การพัฒนาของเทคโนโลยียุคใหม่** อาทิ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เทคโนโลยีหุ่นยนต์ Internet of Things ที่สามารถเข้ามาช่วยส่งเสริมให้ผลิตภาพแรงงานเพิ่มสูงขึ้น แต่ในอีกแง่หนึ่งก็จะเข้ามาทดแทนแรงงานทักษะต่ำ **การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** ที่เป็นปัจจัยเร่งให้ภาคธุรกิจปรับตัวสู่ความยั่งยืน ผ่านแนวคิด Environment, Social และ Governance (ESG) ซึ่งแรงงานต้องเร่งปรับตัวให้มีทักษะสีเขียว อาทิ ทักษะการออกแบบเพื่อความยั่งยืน ซึ่งจะถูกผนวกเข้าไปในภาคธุรกิจที่สำคัญ เช่น ธุรกิจสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจแฟชั่น เป็นต้น และ**การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากร** ที่จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานลดน้อยลง ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาถึงทักษะของแรงงานไทยในปัจจุบัน พบว่า ยังไม่สามารถตอบโจทย์ความต้องการแรงงานในโลกยุคใหม่ได้ เนื่องจากระบบการศึกษาไม่สามารถพัฒนาให้เกิดแรงงานที่มีทักษะได้ ระบบการพัฒนาทักษะและระบบมาตรฐานอาชีพที่ยังไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ขาดการบูรณาการกันทั้งในเชิงหลักสูตรและเป้าหมาย โดยข้อมูลสภาวะตลาดแรงงานยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและความต้องการของพื้นที่ ส่งผลให้การผลิตและพัฒนาแรงงานจัดทำหลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของแรงงานและผู้ประกอบการได้อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ของแรงงานและผู้ประกอบการยังไม่ดึงดูดให้เกิดการร่วมกันพัฒนาทักษะแรงงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การยกระดับผลิตภาพแรงงานไทยควรมี**การพัฒนาฐานข้อมูลด้านแรงงานในภาคการผลิตและบริการ** อาทิ ภาวะตลาดงาน การผลิตและพัฒนากำลังแรงงาน ความต้องการกำลังแรงงาน อัตราค่าจ้าง เพื่อให้การพัฒนาทักษะและความรู้ของแรงงานสามารถตอบโจทย์ความต้องการของตลาดงานได้ **การพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่จูงใจแรงงานให้เข้าสู่ระบบพัฒนาทักษะ** เพื่อปรับทักษะเดิมและเพิ่มพูนทักษะใหม่ อาทิ การเชื่อมโยงระบบการเทียบโอนคุณวุฒิจาชีพและมาตรฐานฝีมือแรงงานกับค่าจ้าง เพื่อให้แรงงานได้รับค่าจ้างที่เหมาะสมตามคุณวุฒิที่ได้สะสมมา การให้คุปองเพื่อใช้สำหรับการพัฒนาทักษะ การมีแนวทางในการดำเนินการเทียบโอนประสบการณ์การทำงานกับคุณวุฒิการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสการจ้างงานและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต **การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาและฝึกอบรมที่มุ่งสร้างทักษะพื้นฐาน** (foundational skill) ทั้งทักษะการอ่านเขียน ทักษะดิจิทัล ทักษะอารมณ์สังคม โดยเฉพาะตั้งแต่ในช่วงวัยเรียน เพื่อการพัฒนาประชากรสู่วัยแรงงานอย่างมีคุณภาพ **การพัฒนาหลักสูตรร่วมกับเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา อุตสาหกรรม และภาครัฐ** เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการยกระดับผลิตภาพแรงงานของประเทศ ตลอดจนเร่งพัฒนากลไกเพื่อส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบ ซึ่งเป็นแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศสามารถเข้าถึงการพัฒนาทักษะและความคุ้มครองทางสังคม เพื่อให้เป็นแรงงานที่มีคุณภาพในการรองรับการขาดแคลนแรงงานภายใต้สังคมสูงวัยระดับสุดยอดในอนาคต

มีคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ
เข้ามาทำวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนวัตกรรม
ในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น

40,447,220 คน คิดเป็นร้อยละ 12.74 และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 5,055,522 คน ต่อกำลังแรงงานทั้งหมด 39,903,310 คน คิดเป็นร้อยละ 12.67 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาดิจิทัล คิดเป็นร้อยละ 0.55 ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 12.02) พบว่า มีสถานการณ์ คิดเป็นร้อยละ 105.99 ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 84.93 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับ ใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญในการดึงดูดคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเข้ามาทำงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ผ่านการกำหนดมาตรการต่าง ๆ อาทิ การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการสนับสนุนคนไทยที่มีความสามารถที่ทำงานในต่างประเทศให้กลับเข้ามาทำงานในไทย โดยลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในการหักภาษี ณ ที่จ่ายเหลืออัตราร้อยละ 17 ของเงินได้ และภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมถึงมีการจ้างงานแรงงานไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ โดยสามารถหักรายจ่ายที่จ่ายเงินเดือนตามสัญญาจ้างแรงงานของลูกจ้างได้จำนวน 1.5 เท่า รวมทั้งการอนุมัติวีซ่าและใบอนุญาตทำงานในไทยสำหรับผู้เชี่ยวชาญต่างชาติที่ทำงานภายใต้โครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน อาทิ วิชาพำนักระยะยาว วิชาดึงดูดบุคลากรทักษะสูงและนักลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ และวิชาสำหรับชาวต่างชาติที่มีทักษะสูงและทำงานทางไกลผ่านระบบดิจิทัลที่ประสงค์จะพำนักรในประเทศไทยเพื่อทำงานและท่องเที่ยวไปพร้อมกัน โดยเป้าหมายนี้ไม่มีโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี พ.ศ. 2566 ที่เสนอให้เร่งดำเนินการสำรวจ วิเคราะห์ และสร้างฐานข้อมูลด้านกำลังคนของสาขาอาชีพ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่ช่วงวัยเรียนเพื่อให้พัฒนาไปสู่แรงงานที่มีทักษะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลความต้องการบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ (พ.ศ. 2568 - 2572) และแพลตฟอร์มการใช้ประโยชน์กำลังคนระดับสูงของประเทศ เพื่อรวบรวมข้อมูลกำลังคนระดับสูงของประเทศที่สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย สนับสนุนการจัดตั้งห้องเรียนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในการเตรียมตัวเข้าสู่การเป็นนักวิจัยที่มีคุณภาพเพื่อสร้างฐานกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสนับสนุนนักเรียนทุนรัฐบาลทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงการผลิตและพัฒนาากำลังคนอุดมศึกษาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่เพื่อสร้างกำลังคนที่มีสมรรถนะสูงสำหรับอุตสาหกรรม New Growth Engine ตามนโยบาย Thailand 4.0 และพัฒนากำลังคนในสถานประกอบการ สังคม ชุมชน และท้องถิ่น โดยเพิ่มพูนสมรรถนะและทักษะด้วยหลักสูตรประกาศนียบัตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ อย่างไรก็ตาม ยังขาดการดำเนินงานเกี่ยวกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดึงดูดคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศให้เข้ามาทำงานด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น อาทิ กฎระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในไทย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้คนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเข้ามาทำงานด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น พบว่า **การสร้างสภาพแวดล้อมยังไม่เอื้อต่อการดึงดูดแรงงานต่างชาติทักษะสูง** โดยเฉพาะด้านกฎระเบียบและนโยบายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามาทำงาน อาทิ ไทยสงวนวิชาชีพที่ต้องใช้คุณวุฒิหรือใบประกอบวิชาชีพส่วนใหญ่ไว้ให้เฉพาะคนไทย โดยการสอบใบประกอบวิชาชีพอนุญาตเฉพาะบุคคลที่มีสัญชาติไทย เช่น แพทย์ วิศวกร นักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม¹ เป็นต้น และไทยยังกำหนดสัดส่วนลูกจ้างต่างชาติสูงสุดที่นายจ้างสามารถจ้างได้ในภาคธุรกิจไว้ต่ำมาก โดยนิติบุคคลหนึ่งสามารถจ้างลูกจ้างต่างชาติได้ไม่เกินร้อยละ 20 ของจำนวนลูกจ้างทั้งหมด ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียซึ่งเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการดึงดูดแรงงานต่างชาติทักษะสูง การกำหนดคุณวุฒิและใบประกอบวิชาชีพสำหรับหลายวิชาชีพไม่ได้กำหนดคุณสมบัติด้านสัญชาติและสามารถขอสอบเป็นภาษาอังกฤษได้ ส่วนการกำหนดสัดส่วนของลูกจ้างต่างชาติจะขึ้นอยู่กับประเภทของธุรกิจ นอกจากนี้ **ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยยังอยู่ในระดับต่ำมาก** จากข้อมูล English Proficiency Index ใน พ.ศ. 2023 พบว่า คนไทยมีทักษะภาษาอังกฤษอยู่ในอันดับที่ 101 จาก 113 ประเทศทั่วโลก ทำให้การติดต่อสื่อสารกับแรงงานทักษะสูงต่างชาติเป็นเรื่องยากทั้งในด้านการทำงาน การใช้ชีวิตประจำวัน และการติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ของไทย² รวมทั้งความท้าทายที่แรงงานไทยรุ่นใหม่ที่มีความสามารถมีแนวโน้มไปทำงานในต่างประเทศเพิ่มขึ้น เนื่องจากได้รับค่าตอบแทนสูง มีโอกาสในการทำงานและสวัสดิการรองรับมากกว่าทำงานในไทย³

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การดึงดูดคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศให้เข้ามาทำงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างสภาพแวดล้อมหรือระบบรองรับที่เอื้อต่อการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติทักษะสูง อาทิ **การปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดคุณวุฒิและการออกใบประกอบวิชาชีพโดยไม่ต้องกำหนดคุณวุฒิด้านสัญชาติ** แต่อาจกำหนดคุณวุฒิด้านอื่น ๆ แทน เช่น ประสบการณ์การทำงาน การศึกษา ความสามารถด้านภาษา จำนวนสิทธิบัตร ผลงาน เงินเดือนประจำงวดสุดท้ายในรอบปีที่ผ่านมา เป็นต้น **การกำหนดให้มีสัดส่วนของลูกจ้างต่างชาติเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ยังขาดแคลนแรงงานต่างชาติทักษะสูง และการพัฒนาทักษะด้านภาษาของบุคลากร** ของหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และประชาชนทั่วไปให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการกำหนดสิทธิประโยชน์จูงใจอื่น ๆ เช่น สามารถทำธุรกิจด้านเทคโนโลยีในไทยได้ เป็นที่ปรึกษาหรือผู้บรรยายในมหาวิทยาลัย และพาครอบครัวมาอยู่ไทยได้ โดยมีมาตรการจูงใจ เป็นต้น นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการดึงดูดให้ **คนไทยที่มีความสามารถในต่างประเทศเข้ามาทำงานด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น** อาทิ การสร้างโอกาสในการเติบโตในสายอาชีพ การสนับสนุนทุนวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมใหม่ ๆ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันวิจัยทั้งในและต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ และการให้นักเรียนทุนรัฐบาลที่ไปศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลับมาใช้ทุนในบริษัทเอกชนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย

¹ 21 คณะ/สาขาที่ต้องมีใบประกอบวิชาชีพ <https://www.admissionpremium.com/content/6332>

² ดึงดูดแรงงานต่างชาติทักษะสูง: ทางรอดเศรษฐกิจไทยที่ยังเปี่ยมขวากหนาม <https://www.the101.world/high-skilled-labor-attraction/>

³ ไหวไหม? หยุตภาวะสมองไหล ดึงแรงงานไทยทักษะสูงกลับบ้าน ชุมมาตรการลดภาษี เพิ่มรายได้เข้าคลัง <https://mgronline.com/daily/detail/9670000069857>

แผนแม่บทย่อย

การส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ

เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย (Y1)

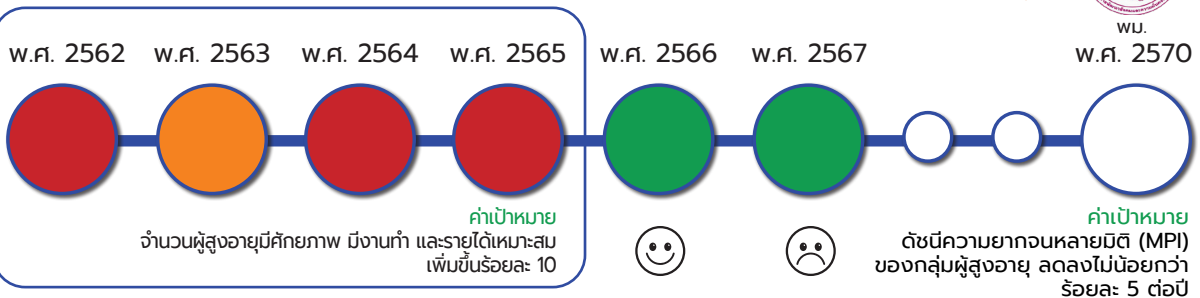
110501

ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะ
การดำรงชีวิตเรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิตมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น

พ.ร.

พ.ศ. 2570

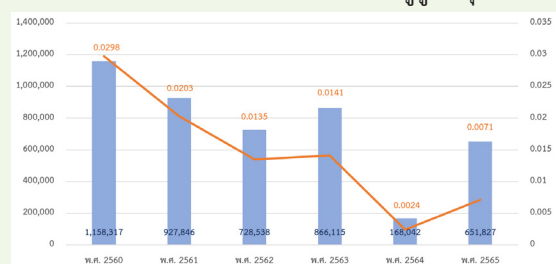

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	ดัชนีความยากจนหลายมิติของกลุ่มผู้สูงอายุ (ร้อยละต่อปี)				
110501	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของกรรณงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565)	(ข้อมูล พ.ศ. 2566)	(ข้อมูล พ.ศ. 2567)	ลดลงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 (น้อยกว่า 0.0127)	ลดลงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 ต่อปี (น้อยกว่า 0.0109)
	0.0141	0.0024	0.0072		
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 82.98	แย่ลง 😞 ร้อยละ 200		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				สูงกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 143.42 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 134.01 ของค่าเป้าหมาย บรรลุเป้าหมาย ตามที่กำหนดไว้

ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคง
ในชีวิตมีทักษะการดำรงชีวิตเรียนรู้พัฒนาตลอด
ชีวิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่ม
ให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น พิจารณาจากดัชนีความยากจน
หลายมิติ (MPI) ของกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งประกอบด้วย
5 มิติหลัก ได้แก่ มิติด้านสุขภาพ มิติด้านความ
เป็นอยู่ มิติด้านการศึกษา มิติด้านรายได้ และ
มิติด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ จัดทำโดย
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม

สถานการณ์ความยากจนหลายมิติของผู้สูงอายุไทย

ที่มา : ระบบจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform: TPMAP)

หมายเหตุ : ไม่มีรายงานข้อมูลใน พ.ศ. 2563 และ 2564
เนื่องจากเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19
การดำเนินงานที่ผ่านมา

110501

แห่งชาติ (สศช.) พ.ศ. 2567 พบว่า ดัชนีความยากจนหลากหลายมิติ (MPI) ของกลุ่มผู้สูงอายุ อยู่ที่ 0.0072 และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 ที่มีค่าดัชนีความยากจนหลากหลายมิติ (MPI) ของกลุ่มผู้สูงอายุ อยู่ที่ 0.0024 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่งลง คิดเป็นร้อยละ 200 อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับ ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 หรือมีค่า MPI ที่น้อยกว่า 0.0127) พบว่า มีสถานการณ์สูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด โดยคิดเป็นร้อยละ 143.42 ของค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับ ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี หรือมีค่า MPI ที่น้อยกว่า 0.0109 ณ สิ้นปี พ.ศ. 2570) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 134.01 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว)**

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทั้งการขยายโอกาสทางเศรษฐกิจให้ผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุและการพัฒนาทักษะที่จำเป็น ในมิติการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เน้นการพัฒนาาระบบดูแลผู้สูงอายุในชุมชนและการสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อผู้สูงอายุ รวมถึงในมิติสุขภาพ ที่มุ่งป้องกันโรคและส่งเสริมการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ตลอดจนการบูรณาการและแลกเปลี่ยนระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ โดยมี**โครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิ (1) โครงการ Learn and Earn : Happy Aging เรียนรู้และสร้างงาน เพิ่มคุณค่าผู้สูงวัย** ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ที่ให้ความสำคัญกับการฝึกทักษะวิชาชีพ และเตรียมความพร้อมในการทำงานให้แก่ผู้สูงอายุ มุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุมีรายได้ ประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับ ทักษะของตนและสามารถพึ่งพาตนเองได้ (2) โครงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีแห่งอนาคตด้านสุขภาพ สำหรับผู้สูงอายุเพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ด้านสุขภาวะแบบครบวงจร

ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ที่มุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุเพิ่มพูนทักษะด้านสุขภาพ เพื่อดูแลสุขภาพของตนเองผ่านการใช้เทคโนโลยีด้านสุขภาพ ซึ่งให้ความสำคัญกับการบริการทางสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี พ.ศ. 2566 พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถในการทำงานและการส่งเสริมพลพลังผู้สูงอายุ โดยใช้กลไกเครือข่ายระดับพื้นที่ การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่ครัวเรือนเปราะบาง ที่มีการปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการใช้ชีวิต การส่งเสริมสวัสดิการเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ การเกษียณอย่างมีคุณภาพ โดยเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการเงินและการออมให้กลุ่มประชากรวัยแรงงาน อายุ 25 - 59 ปี มีการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตาม ข้อเสนอแนะ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับทักษะและความรอบรู้ทางการเงินของผู้สูงอายุ หรือการส่งเสริมการออมก่อนวัยเกษียณอายุแล้ว แต่ยังขาดการบูรณาการกลไกการออมระหว่างประกันสังคม กองทุนการออมแห่งชาติ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และการออมภาคสมัครใจ ซึ่งยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ต้อง ได้รับการผลักดันเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดการสร้างหลักประกันทางรายได้ในยามชราภาพตั้งแต่วัยแรงงาน และสร้างความครอบคลุม ความเพียงพอ ความยั่งยืนต่อการจัดสวัสดิการมากขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง และมีผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน ยังคงมีประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อาทิ **การเตรียมความพร้อมการเข้าสู่วัยสูงอายุ** โดยเฉพาะความมั่นคงทางรายได้ การออม โดยผู้สูงอายุจำนวนมากยังขาดการวางแผนที่เพียงพอสำหรับการเข้าสู่วัยสูงอายุ **ระบบดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่ดูแลตั้งแต่ระดับปฐมภูมิ** ที่การจัดบริการสาธารณะยังไม่เอื้อให้ผู้สูงอายุสามารถรับบริการระบบดูแลสุขภาพได้อย่างทั่วถึง แม้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจะครอบคลุมผู้สูงอายุส่วนใหญ่แล้ว แต่ผู้สูงอายุบางส่วนต้องเผชิญกับข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการ อาทิ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางโดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล และการขาดผู้ช่วยเหลือเข้ารับบริการ **การฝึกอบรมทักษะให้ผู้สูงอายุ** ในปัจจุบัน ยังไม่สร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุทำงานในสาขาอาชีพที่เหมาะสมกับข้อจำกัดด้านสุขภาพและทักษะของผู้สูงอายุได้ สะท้อนจากแรงงานผู้สูงอายุกว่าร้อยละ 86 เป็นแรงงานนอกระบบ ที่ทำงานโดยไม่ได้รับการคุ้มครองและมีรายได้ที่ไม่สูง นอกจากนี้ **การพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันความเสี่ยงในยุคดิจิทัล** อาทิ การมีวิจารณญาณ และการรู้เท่าทันสื่อ กลโกงต่าง ๆ เป็นประเด็นท้าทายสำคัญ เนื่องจากผู้สูงอายุมีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นนำมาซึ่งความเสี่ยงจากข่าวปลอม การหลอกลวงจากมิจฉาชีพ หรือการหลอกให้ลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ถึงแม้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิตมีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น จะบรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดแล้ว อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ในปี พ.ศ. 2567 มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงในบางมิติ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเป้าหมายในปี พ.ศ. 2570 ได้ ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้มีความมั่นคง โดยดำเนินมาตรการที่ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ โดยเริ่มตั้งแต่การสนับสนุนให้มีการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่วัยสูงอายุ โดยเฉพาะการส่งเสริมการออมตั้งแต่ช่วงวัยทำงานและความรอบรู้ทางการเงิน เพื่อเตรียมความพร้อมด้านการเงินยามเกษียณอายุที่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิต และการบูรณาการกลไกการออมระหว่างกองทุนต่าง ๆ และการสนับสนุนการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมกับการทำงานในวัยสูงอายุ อาทิ ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะการสื่อสารบริการ ทักษะการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงาน รวมถึงการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันความเสี่ยงในยุคดิจิทัล โดยส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ และสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่อและกลโกงในยุคดิจิทัล สร้างภูมิคุ้มกันจากการถูกหลอกลวงทุกรูปแบบ การปรับสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ด้วยการส่งเสริมแนวคิดการสูงวัยในถิ่นที่อยู่ ให้ผู้สูงอายุสามารถอาศัยอยู่ในบ้านหรือชุมชนถิ่นเดิมให้นานที่สุด โดยปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ และมีระบบสนับสนุนบริการสาธารณะที่อำนวยความสะดวก และส่งเสริมกิจกรรมที่มีประโยชน์ร่วมกับชุมชนเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สังคมได้อย่างยั่งยืน และต่อเนื่อง ตลอดจนการยกระดับระบบดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ โดยพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพระยะยาวผ่านกลไกในระดับพื้นที่ การใช้เทคโนโลยีการแพทย์ทางไกล และสนับสนุนระบบผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงระบบบริการสุขภาพในทุกระดับอย่างไร้รอยต่อ